

El futur no està escrit: potència, poder i possibilitat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 11/11/2019 - 12:11 | Última modificació: 21/08/2026 - 07:26

En un moment marcat per la crisi de les promeses de progrés, l'hegemonia financera i la dificultat per imaginar alternatives al capitalisme, Franco «Bifo» Berardi planteja a *Futurabilidad* una pregunta que travessa bona part del pensament crític contemporani: com pot produir-se una transformació si sabem que l'ordre existent és insostenible i, ahora, ens sentim incapaços de modificar-lo? Publicat originalment el 2017, el llibre intenta sortir del diagnòstic pessimista dels treballs anteriors de Berardi per explorar les possibilitats que continuen contingudes en el present.

La idea de **futurabilitat** parteix d'una distinció decisiva: el futur està inscrit en el present com un camp de possibilitats, però no està predeterminat. Cada situació conté desenvolupaments diferents i les estructures de poder no creen allò que és possible, sinó que seleccionen, limiten i imposen determinades possibilitats sobre les altres. Per això Berardi organitza el llibre al voltant de tres conceptes relacionats: **possibilitat, potència i poder**. La possibilitat designa els futurs continguts potencialment en una situació; la potència, l'energia capaç de fer-ne emergir algun; el poder, els dispositius que estableixen quines possibilitats poden actualitzar-se.

El problema polític no és inventar el futur, sinó alliberar les possibilitats que el present manté bloquejades.

Aquesta distinció permet a Berardi interpretar la impotència contemporània sense convertir-la en absència absoluta d'alternatives. El capitalisme financer, l'automatització, les xarxes digitals i la submissió creixent de la vida social a procediments abstractes han reduït la capacitat dels subjectes per transformar les possibilitats existents en processos col·lectius. La impotència significa, precisament, aquesta separació entre allò que potencialment podríem fer i allò que efectivament som capaços de fer. Algunes ressenyes han llegit per això *Futurabilidad* com una resposta al «realisme capitalista» de Mark Fisher: no és que una alternativa sigui materialment impossible, sinó que resulta cada vegada més difícil imaginar-la i organitzar-la políticament.

El futur, per a Berardi, no constitueix una trajectòria predeterminada, sinó un camp de possibilitats presents que

poden arribar a actualitzar-se.

D'aquí prové el desplaçament més interessant del llibre. Berardi no proposa recuperar les formes polítiques del passat ni confia en el retorn de l'Estat del benestar o de les estructures tradicionals de l'esquerra. Busca la potència transformadora en altres territoris: la sensibilitat, els cossos, la cooperació social, el coneixement i la capacitat de recompondre els vincles entre intel·ligència col·lectiva i acció. La dimensió política queda així vinculada també a una transformació de la sensibilitat. Davant una societat accelerada, competitiva i sotmesa als automatismes tecnològics i financers, recuperar capacitat d'acció exigeix reconstruir formes de solidaritat, desig i imaginació compartida.

Aquesta aposta permet que *Futurabilidad* sigui un llibre menys resignat que altres textos de Berardi. La seva esperança no deriva d'una previsió optimista, sinó del caràcter indeterminat del present: mentre existeixin possibilitats no actualitzades, cap ordre pot considerar-se definitivament tancat. És també aquí on apareix una de les febleses assenyalades per la crítica. El diagnòstic de la impotència resulta més precís que els mecanismes proposats per convertir la potència latent en capacitat política efectiva. Algunes ressenyes remarquen que les vies d'emancipació queden insuficientment desenvolupades i que la possibilitat corre el risc de convertir-se en una esperança permanentment ajornada.

Nota de l'editor (2026). Llegit avui, *Futurabilidad* conserva interès perquè desplaça una pregunta encara molt present: en lloc de preguntar només quin futur ens espera, obliga a observar **quines possibilitats del present queden activades, quines són bloquejades i qui té capacitat per decidir entre elles**. Per a les polítiques culturals, aquesta mirada resulta suggeridora perquè permet pensar la cultura no únicament com un sector que cal sostenir, sinó com un dels espais on una societat produeix imaginació, sensibilitat i capacitat per concebre futurs diferents. Aquesta última lectura és una projecció editorial actual, no una tesi específica de Berardi sobre política cultural.

Referència

Berardi, F. (2019). *Futurabilidad: la era de la impotencia y el horizonte de la posibilidad*. Caja Negra.

Llibre registrat i disponible al catàleg bibliogràfic [C \[2\]ERCles \[2\]](#) especialitzat en polítiques culturals i pensament contemporani.

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: cultura digital

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/futur-no-escrit>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8071>